

Andragoški glasnik
Vol 20, Broj 1-2, 2016., str. 95-101
Stručni članak

TRAJNO USAVRŠAVANJE MEDICINSKIH SESTARA ŽUPANIJSKE BOLNICE ČAKOVEC

Nevenka Naranda
Županijska bolnica Čakovec
nevenka.naranda@gmail.com

Sažetak

U znanosti sestrinstva prisutna je stalna potraga za novim prilikama, prihvaćaju se nove upute o načinima kako poboljšati razinu kvalitete u zdravstvu i poboljšanjima programa cjeloživotnog učenja. Medicinske sestre danas moraju imati visoku razinu usvojenog znanja, stručnosti, morala, kao i motivacije i kreativnosti.

Danas je profesija sestrinstva priznata u hrvatskom obrazovnom sustavu. Sestrinstvo kao profesija regulirano je obrazovnim standardima na razini Europske unije, posebice direktivom 2005/36EC.

Diplomski i poslijediplomski programi za medicinske sestre najveće su promjene u obrazovanju medicinskih sestara jer doprinose razvoju sestrinstva i zdravstva općenito. Hrvatska komora medicinskih sestara (HKMS) organizira trajno usavršavanje medicinskih sestara/tehničara i izdaje licence za samostalno obavljanje posla. Na godišnjoj razini medicinske sestre moraju se usavršavati kako bi usvojile nova znanja i vještine. Osim obaveznog usavršavanja koje propisuje HKMS medicinske sestre/tehničari okreću se cjeloživotnom učenju. HKMS izdaje informativni časopis PLAVI FOKUS, koji ima za cilj informirati o radu udruga i novostima u sestrinstvu.

Rad prikazuje tijek trajnog usavršavanja medicinskih sestara/tehničara Županijske bolnice Čakovec, koje se odvija predavanjima, telemedicinom, seminarima i konferencijama.

Ključne riječi: cjeloživotno obrazovanje; obrazovanje medicinskih sestara; Županijska bolnica Čakovec

Uvod

U znanosti o sestrinstvu iznalaze se nove mogućnosti i prihvaćaju se nove smjernice kako stalno povećati stupanj kvalitete zdravstvene njege, te poboljšati programe trajne edukacije. Danas medicinska sestra mora imati visoki stupanj usvojenih znanja, stručnosti, visoke moralne kvalitete te značajni stupanj motivacije i kreativnosti. U zdravstvenu

njegu u svakom se desetljeću uvode nove metode i postupci te je nezamislivo odgovarajuće provođenje kvalitetne zdravstvene njege u budućnosti bez odgovarajućeg broja visoko obrazovanih medicinskih sestara. Podaci pokazuju da je stupanj obrazovanja medicinskih sestara značajan čimbenik za povećanje stupnja zdravstvene njege, povećanje razine znanja i vještina specifičnih za pojedino područje sestrinske skrbi te povećanja stupnja samostalnosti u radu.

Danas je sestrinstvo prepoznatljiva struka u obrazovnom sustavu Republike Hrvatske. Sestrinstvo spada u profesije čiji su standardi obrazovanja regulirani propisima na razini cijele Europske zajednice, konkretno odredbama Direktive 2005/36EC.

Diplomski i doktorski studij za medicinske sestre je jedna od najvažnijih promjena, jer pridonosi napretku sestrinstva i zdravstva općenito. HKMS (Hrvatska komora medicinskih sestara) organizira trajno usavršavanje medicinskih sestara/tehničara te izdaje licencu za samostalan rad. Medicinske sestre na godišnjoj razini moraju prisustvovati predavanjima kako bi usvojile nova znanja i vještine. Osim obaveznog usavršavanja koje propisuje HKMS, medicinske sestre/tehničari okreću se cjeloživotnom obrazovanju. HKMS izdaje informativno glasilo PLAVI FOKUS koje nastoji informirati o radu komore te novostima i problemima u sestrinskoj praksi.

U radu je prikazan tijek trajnog usavršavanja medicinskih sestara/tehničara u Županijskoj bolnici Čakovec koji se odvija putem predavanja, telemedicine, seminara i kongresa.

Hrvatska komora medicinskih sestara i edukacija medicinskih sestara

HKMS (Hrvatska komora medicinskih sestara) osnovana je 2003., a osnovali su je Ministarstvo zdravstva i HUMS (Hrvatska udruga medicinskih sestara). Prema Statutu Komora je strukovna samostalna organizacija medicinskih sestara. Sjedište joj je u Zagrebu, a ima svoj znak i grb. U komoru se obavezno udružuju medicinske sestre koje obavljaju djelatnost zdravstvene njege na svim razinama zdravstvene zaštite, djelatnosti socijalne skrbi i drugim djelatnostima u kojima pružaju izravnu zdravstvenu zaštitu, medicinske sestre koje sudjeluju u obrazovanju u predmetima koji se odnose na zdravstvenu njegu te zdravstveni radnici koji rade na poslovima zdravstvene / sestrinske njege (čl.6 Statuta komore).

HKMS vodi registar članova, daje, obnavlja odobrenje za samostalan rad i obavlja stručni nadzor. HKMS je izdala **Etički kodeks medicinskih sestara**, gdje između ostalog utvrđuje sadržaj i duljinu trajanja programa dodatnog usavršavanja. U VI. poglavlju pod nazivom: Trajno usavršavanje, članak 6 stoji:

- 6.1. Medicinska sestra mora održavati svoje znanje i vještine u toku sa suvremenim znanjima kroz svoj cijeli radni vijek. Trebala bi redovito sudjelovati u obrazovnim aktivnostima koje razvijaju njene sposobnosti i vještine za rad.
- 6.2. Medicinska sestra, da bi kompetentno radila mora posjedovati znanje, vještine i sposobnosti koje se traže za siguran i djelotvoran rad.
- 6.3. Medicinska sestra mora jasno odrediti granice svoje stručne kompetencije te tako raditi i prihvatiti odgovornost za aktivnosti za koje je osposobljena.

- 6.4. Ako je neki postupak iznad stupnja kompetencije medicinske sestre ili izvan djelokruga njenog rada, mora zatražiti pomoć i nadzor od kompetentnih stručnjaka, a ne smije provoditi takav postupak, ako bi mogla izravno ili neizravno naštetiti bolesniku.
- 6.5. Medicinska sestra ima obavezu da pomogne učenicima i studentima sestrinstva.

Etičkim kodeksom medicinskih sestara, pod II. Osnovna načela, članak 2.obavezuje medicinsku sestru učlaniti se u HKMS, jer mora biti upisana u registar komore, te imati u skladom sa zakonom odobrenje za samostalan rad. Po završetku pripravničkog staža, na osobni zahtjev, komora izdaje licencu – odobrenje za samostalni rad.

Licenca vrijedi 6 godina, ali je svake godine potrebno skupiti 15 bodova. Svaki član komore ima karticu s evidencijskim brojem te je koristi kod predavanja kao predavač i slušač. Evidencija prisutnih na stručnom predavanju vodi se elektronski, logiranjem kartice s osobnim brojem. Stanje bodova može se osobno u svakom trenutku provjeriti na stranicama komore. Organizatori seminara i konferencija također traže prema programu odobrenje i bodovanje od strane komore tako da polaznici znaju koliko bodova nosi edukacija.

Plan trajnog usavršavanja za medicinske sestre u ŽB Čakovec

Glavna sestra ustanove Županijske bolnice Čakovec u 10 mjesecu tekuće godine daje prijedlog plana edukacije za cijelu narednu godinu i traži od HKMS odobrenje.

U Županijskoj bolnici Čakovec, svaki drugi utorak u mjesecu, od 14:30 sati u biblioteci bolnice organizirano je predavanje po godišnjem programu. Svako predavanje se boduje s 4 boda, a predavači su: prvostupnici, diplomirane medicinske sestre, liječnici i psiholozi. Godišnje se održi desetak predavanja.

Osim tih deset predavanja glavna sestra bolnice je dužna organizirati dva tečaja godišnje, koji se boduju svaki po 6 bodova.

Glavna sestra Doma zdravlja Čakovec također od HKMS traži odobrenje za pet predavanja godišnje. Po odobrenju, predavanja se održavaju u dvorani Katoličkog doma u večernjim satima, tako da sestre mogu doći na predavanja zbog smjenskog rada. Glavne sestre dviju ustanova surađuju i dogovaraju program trajnog usavršavanja, tako da teme predavanja nisu iste.

Tablica u nastavku prikazuje plan trajnog usavršavanja za medicinske sestre u 2016. godini, u ŽB Čakovec i Domu zdravlja, kojeg je odobrila komora.

Plan trajnog usavršavanja za medicinske sestre u organizaciji ŽB Čakovec**Tablica 1: Plan trajnog usavršavanja za medicinske sestre u županijskoj bolnici Čakovec**

DATUM:	TEMA:	OPIS I CILJ:	PREDAVAČ:
09.02.2016.	Planiranje zdravstvene njege djeteta s febrilnim konvulzijama	Proces zdravstvene njege.	Dijana Farkaš, prvostupnica sestrinstva
16.02.2016.	Planiranje zdravstvene njege djeteta s febrilnim konvulzijama	Proces zdravstvene njege.	Dijana Farkaš, prvostupnica sestrinstva
08.03.2016.	Karcinom vrata maternice	Prevenција nastanka i liječenje bolesti	Marko Škvorc, dr.med.spec. ginekologije i porodništva
23.03.2016.	Karcinom vrata maternice	Prevenција nastanka i liječenje bolesti	Marko Škvorc, dr.med.spec. ginekologije i porodništva
12.04.2016.	Kompetencije medicinske sestre u centralnoj dnevnoj bolnici i kemoterapiji	Prikaz kompetencija	Božena Kapitarić, dipl.med. sestra Đurđica Stojanović, prvostupnica sestrinstva Spomenka Tomašić, prvostupnica sestrinstva
19.04.2016.	Kompetencije medicinske sestre u centralnoj dnevnoj bolnici i kemoterapiji	Prikaz kompetencija	Božena Kapitarić, dipl.med. sestra Đurđica Stojanović, prvostupnica sestrinstva Spomenka Tomašić, prvostupnica sestrinstva
11.10.2016.	Zadaće medicinske sestre kod primjene alteplaze	Prikaz zadaća	Jasmina Topolnjak, prvostupnica sestrinstva
18.10.2016.	Zadaće medicinske sestre kod primjene alteplaze	Prikaz zadaća	Jasmina Topolnjak, prvostupnica sestrinstva
8.11.2016.	Multirezistentni Acinetobacter Bau-manni	Upoznavanje osobina uz-ročnika bolničkih infekcija. Mjere sprječavanja njihovog širenja	Marina Payerl – Pal, dr.med.spec.med. mikrobiologije i parazitologije
15.11.2016.	Multirezistentni Acinetobacter Bau-manni	Upoznavanje osobina uz-ročnika bolničkih infekcija. Mjere sprječavanja njihovog širenja	Marina Payerl – Pal, dr.med.spec.med. mikrobiologije i parazitologije

Plan trajnog usavršavanja za medicinske sestre u organizaciji Doma zdravlja Čakovec

Tablica 2: Plan trajnog usavršavanja za medicinske sestre u Domu zdravlja Čakovec

DATUM:	TEMA:	OPIS I CILJ:	PREDAVAČ:
Siječanj, 2016.	Mogućnosti liječenja boli	Upoznati medicinske sestre/tehničare s novim metodama liječenja u ambulantima za bol te mogućnošću implementacije servisa za liječenje boli	Štefanija Bermanec, magistra sestrinstva
Veljača, 2016.	Suočavanje sa stresom kod medicinskih sestara u međimurskoj županiji	Prikaz istraživanja, analiza rezultata, upoznavanje s različitim načinima rješavanja stresa	Tatjana Žižek, Berta Bacinger Klobučarić, psiholozi
Travanj, 2016.	Moderna sinusna kirurgija	Educirati zdravstveno osoblje o novim pristupima u liječenju sinusne patologije, preoperativna priprema bolesnika, slijed operacijskog zahvata te postoperativni postupci	Leon Vrtarić, dr.med.spec. otorinolaringologije i kirurgije glave i vrata Violeta Mati, medicinska sestra
Svibanj, 2016.	Organizacija izvanbolničke hitne medicinske službe i MPDJ	Upoznati zdravstvene djelatnike s organizacijom i načinom rada timova, te ukazati na specifičnosti rada MPDJ i hrvatskog indeksa prijema poziva	Josipa Sabol, prvostupnica sestrinstva Ivana Matoša, medicinska sestra
Listopad, 2016.	Prijem pacijenata i trijaža u Centru za hitnu medicinu –OHBP bolnice Čakovec	Prikaz hitnog prijema i trijaže u OHBP-u Čakovec	Nenad Škvorc, magistar sestrinstva

Telemedicina, seminari i kongresi

Plan edukacije unutar ustanove provodi se i telemedicinom. U biblioteci bolnice mogu se pratiti predavanja koje organizira KBC Zagreb, Zavod za gastroenterologiju i hepatologiju, te se direktno može sudjelovati u diskusiji putem telemedicine. Predavanja su namijenjena internističkim sestrama, ali mogu prisustvovati i druge sestre prema mogućnostima i interesu. Počinju u 13 sati, traju pola sata, boduju se za HKMS i prikazuju se jedanput mjesečno po rasporedu organizatora.

Osim predavanja koja se organiziraju unutar ustanove godišnje se provode tematski jednodnevni seminari i kongresi u trajanju od dva dana. Po preporuci HKMS sestre bi jednom godišnje trebale prisustvovati ili se aktivno uključiti kao predavači.

Unutar *HUMS*-a (Hrvatska udruga medicinskih sestara) postoje udruge i društva – sekcije medicinskih sestara različitih specijalnosti: pulmološka, neurološka, oftalmološka, kirurška, operacijska, sterilizacijska i dr.

U okviru *HUMST*-e (Hrvatska udruga medicinskih sestara sterilizacije), organiziraju se tečajevi, seminari i skupovi. Udruga sterilizacije Slovenije organizira međunarodni kongres od dva dana, svake godine krajem ožujka. Razmjena iskustva, nove spoznaje i druženje od neprocjenjive su vrijednosti, kako za unapređenje struke tako i na osobnom planu.

Osim *HKMS* i zakonom je propisan Pravilnik o specijalističkom usavršavanju medicinskih sestara-tehničara (Narodne novine broj 139/09).

Informativno glasilo PLAVI FOKUS

HKMS ima svoje informativno glasilo *PLAVI FOKUS*, koji izlazi nekoliko puta na godinu. U Plavom fokusu: GODINA XII/BROJ I/ISSN 1845-8165, predsjednik Vijeća *HKMS* Mario Gazić kaže: U narednom razdoblju moramo se posvetiti izradi Strategije razvoja sestrinstva za idućih 20-tak godina. Otvorit ćemo javnu raspravu, uključujući ministarstvo, sindikate i udruge kako bismo došli do najboljih rješenja za razvoj sestrinstva u budućnosti. Pokušat ćemo sa svim dionicima u zdravstvu implementirati pojedina iskustva i rješenja koja su se u zemljama Europske unije pokazala iznimno korisna za medicinske sestre i tehničare. Mi smo 37.000 profesionalaca koji nosimo zdravstveni sustav i mišljenja sam da javnost moramo upoznati s time koliko smo važna karika u promociji zdravlja.“

Zaključak

Medicinska sestra *HKMS* smatra svojom stručnom maticom, i dužna je poštivati njene opće akte, između ostalog raditi na sebi i stručno se usavršavati, dok radi u struci. Veći dio financijskih sredstava *HKMS* koje komora dobiva od mjesečne članarine svojih članova, trebalo bi se vratiti članovima kroz razna sufinanciranja usavršavanja i plaćanje kotizacija za stručne skupove. Dio kolegija diplomskog studija mogao bi se bodovati za licencu. Činjenica je da jedino Republika Hrvatska ne prepoznaje diplomiranu sestru i to se mora promijeniti. Postoji produkcija sestara/tehničara s diplomskim studijem te bi bilo potrebno proširiti kompetencije i priznati koeficijent.

Razvojem novih tehnologija i medicinske aparature, medicinske sestre se u svakodnevnom radu susreće s novostima, te je izobrazba na novoj medicinskoj aparaturi nužna.

Osim obaveznog stručnog usavršavanja, velika je motiviranost medicinskih sestara za cjeloživotnim obrazovanjem radi napredovanja u struci. Veliki broj medicinskih sestara, bez obzira na trenutačne potrebe kadra unutar djelatnosti na kojima rade, vide svoje samo-ostvarenje u daljnjem školovanju, kojeg same financiraju.

Literatura

1. Etički kodeks medicinskih sestara, Hrvatska komora medicinskih sestara http://www.hkms.hr/data/1321863874_853_mala_Eticki%20kodeks.pdf (29.06.2016.)
2. Statut Hrvatske komore medicinskih sestara http://www.hkms.hr/documents/Statut%20HKMS_procisceni%20tekst%202011.pdf (29.06.2016.)
3. Prijava plana trajnog usavršavanja za medicinske sestre. Dom zdravlja Čakovec http://www.hkms.hr/data/1451472542_45_mala_DZ%20%C4%8Cakovec.pdf (02.07.2016.)
4. Prijava plana trajnog usavršavanja za medicinske sestre. ŽB Čakovec http://www.hkms.hr/data/1451472520_229_mala_%C5%BDB%20%C4%8Cakovec.pdf (02.07.2016.)
5. PLAVI FOKUS-informativno glasilo HKMS, GODINA XI/BROJ1/ISSN 1845-8165

PERMENANT PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF NURSES AT THE COUNTY HOSPITAL ČAKOVEC

Nevenka Naranda

Abstract

In the science of nursing there is a constant search for new opportunities, and new guidelines are being accepted about how to constantly increase the level of quality in health care and improve programs of continuous education. Today, the nurse must have a high level of acquired knowledge, expertise, high moral factors, and a significant level of motivation and creativity.

Today, the nursing profession is recognized in the Croatian education system. Nursing is one of the professions which are regulated by the standards of education at the level of the European Union, specifically the provisions of Directive 2005/36EC.

Graduate and PhD program for nurses are one of the most important changes in nursing education, because they contribute to the progress of nursing and health in general. HKMS (Croatian Chamber of Nurses) organizes permanent training of nurses/technicians, and issues licenses for independent work. Nurses on an annual basis must attend lectures, in order to acquire by the new knowledge and skills. Aside from the mandatory training required by the HKMS, nurses/technicians are turning to lifelong learning. HKMS issues an informative newsletter BLUE FOCUS, which aims to inform about the work of the chamber, news and issues in nursing practice.

The paper describes the course of permanent training of nurses/technicians in the County Hospital Čakovec, which takes place through lectures, telemedicine, seminars and conferences.

Key words: County Hospital Čakovec; nursing education; lifelong education